

پس از خلع خاندان قاجار از ادامهٔ سلطنت، در پی مصوبهٔ مجلس شورای ملی، و در آستانهٔ برپایی مجلس مؤسسان برای انتقال سلطنت به رضاخان، وزارت جنگ کوشید روز، ماه و سال تولد او را که اکنون نزدیک به ۵۰ سال از تولدش می‌گذشت باز یابی کند. نزدیک‌ترین و شاید آگاه‌ترین فرد، چراغعلی‌خان امیراکرم پسرعموی رضاخان، حاکم وقت مازندران بود.

به او نوشتند: «قدغن فرمایید روز مولود مسعود ذات اقدس اس‌علی حضرت پهلوی ارواحنا فداه را صحیحا و سریعا اطلاع دهند.»^۱

دکتر سید مصطفی تقوی مقدم

پهلوی‌ستایی
مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

ماجرای شناسایی رضاخان به وسیله انگلیسی‌ها

این چنین هویت‌سازی‌هایی تنها در مورد تولد و پیشینه و تبار رضاخان مطرح نبود. بلکه زندگی نظامی او که وجه غالب زندگی قبل از سلطنت او بود را نیز در بر می گرفت. برای نمونه، در حالی که خودش در زمان پادشاهی گفت که تا سال ۱۳۲۳ق همچنان یک سرباز ساده، و در پی ۱۶–۱۵ سال خدمت، یک نظامی بی‌درجه و مقام بوده است.^۲ دربارهٔ او نوشته شد که رضا در ۱۳۱۷ق جزو ملتزمان مخصوص عبدالمجید میرزا عین‌الدوله، راهی مرکز و جنوب غربی ایران شد و پس از حدود دو سال خدمت در آن نواحی به تهران بازگشت و به درجه وکیل‌باشی/ گروه‌بانی رسید.^۳ و یا نوشته‌اند که در ۱۳۲۰ق به خراسان منتقل شد و حدود دو سال در آن ناحیه خدمت کرد و به درجه معین نابیی/ استواری رسید.^۴ اکنون که رضاخان «ذات اقدس» شده بود، وزارت جنگ نمونهٔ دستوری را که به حاکم مازندران برای تعیین روز «مولود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

مآخذ:
۱- «مؤلود مسعود» او صادر

کرده بود، به دیگر واحدهای نظامی برای استخراج سوابق و مدارج نظامی وی نیز صادر کرده بود. این بدان معناست که بسیاری از اسناد مربوط به هویت شخصی یا سلسله مراتب نظامی رضاخان که اکنون در مراکز سندی ایران موجود است، در دورهٔ پس از کودتا و سلطنت او تهیه و تنظیم شده و اعمال هر نوع دخل و تصرف در آنها محتمل و در مواردی مشخص است.

بنابراین، بسیاری از روایت‌های این دوره دربارهٔ رضاشاه، حتی آنچه که به نقل از وی گفته شده و حتی گفته‌های خود او باید با سندِ قرائن و شواهد تاریخی متقن مورد ارزیابی و داوری قرار گیرد.

پهلوی‌ستایی در ترازوی تاریخ– ۲۸

ماجرای شناسایی رضاخان به وسیله انگلیسی‌ها

آیرن‌ساید در متن انگلیسی کتاب شاهراه فرماندهی (High Road to Command)، ۵ بار از رضاخان (در صفحات ۱۴۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۷۸ متن انگلیسی) نام برده که ۴ بار با عنوان رضاخان و یکبار با عنوان سرهنگ دوم از او یاد می‌کند. در دستنوشته‌های آیرن‌ساید نیز در ۶ پاراگراف از رضاخان اسم برده می‌شود که دو بار با عناوینی چون «سرهنگ رضاخان» و «رضاخان که یک سرهنگ است»، دو بار «رضاخان» و چند بار هم کلمهٔ «رضا» را به کار می‌برد.

اینکه آیرن‌ساید در آستانهٔ کودتا، دست‌کم ۳ بار از رضاخان به عنوان سرهنگ یاد می‌کند، و در این ۳ بار، یک بار به سرهنگ دوم بودن او تصریح می‌کند، محکم‌ترین دلیل بر این است که رضاخان در آستانهٔ کودتا در چشم آیرن‌ساید سرهنگ تمام و یا سرتیپ دیده نشد.

چگونگی شناسایی رضاخان به وسیلهٔ انگلیسی‌ها و معرفی‌اش به آیرن‌ساید در روشن کردن ماهیت سیاسی و پیوند وی با انگلیس اهمیت بسزایی دارد. از این رو، طبیعی است که پهلوی‌ستایان بکوشند این موضوع را نیز در جهت مطلوب توجیه و تفسیر کنند.

در منابع تاریخی و سندی ایران معاصر، درجهٔ نظامی رضاخان سرتیپ عنوان شده است اما در این باره به دو نکتهٔ مهم باید توجه داشت. یکی چگونگی تدوین و تهیه و تنظیم این منابع و اسناد در دورهٔ حکومت پهلوی؛ و دیگر روایت‌های متعارضی که این روایت رسمی را به چالش می‌کشاند. یکی از این موارد، روایت ژنرال آیرن‌ساید در این باره است. آیرن‌ساید خود یک نظامی است و نظامیان معمولاً در گفته‌های خود برای به کار بردن عناوین و درجات نظامی دقت و توجه می‌کنند. آیرن‌ساید چند روز پیش

درجات نظامیان بر روی دوش آنان نصب شده و در منظر هر بیننده‌ای قرار دارد، نمی‌توان گفت که آیرن‌ساید در جریان ملاقات‌های مکرر با رضاخان درجهٔ نظامی او را ندید. همچنین، نمی‌توان گفت که وی در نگارش مطلب دچار اشتباه شده است، زیرا مطلب را تکرار می‌کند. افزون بر این، نمی‌توان گفت آیرن‌ساید با شخصی که او را برای رهبری آیندهٔ ایران در نظر گرفته و برگزیده بود، خصومت داشته و برای تحقیر از ذکر درجهٔ واقعی او خودداری کرده است.

پاورقی

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

Research@kayhan.ir

شواهد تاریخی فراوانی برای رعایت اخلاق در سیره سیاست امیرمومنان(ع) وجود دارد؛ لکن طرح همهٔ آنها مجال واسع‌تری را می‌طلبد، لذا در اینجا تنها تعداد اندکی از آنها مطرح می‌شود.

لکن قبل از ورود به بحث تذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد، که برخی از رفتارهای سیاسی از جنبه‌های

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲۰

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان(ع)– ۲